

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ОСНОВИ СІМЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

КАФЕДРА
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ОСВІТНІХ І
ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

Освітній ступінь
Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонента освітньо-професійної програми
Дні занять
Мова викладання
Консультації
Викладач

бакалавр
01 Освіта/Педагогіка
014 Середня освіта (Історія)
Середня освіта (Історія)

вибіркова
згідно з тимчасовим та постійним розкладами
українська
вівторок, 11.20-12.40,
середа, 16.20-17.40, каб. 212
доктор педагогічних наук, доцент
Гавриленко Тетяна Леонідівна
leonida13@ukr.net, 050-959-79-99

Контакти

ОПИС КУРСУ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи сімейної педагогіки» розроблена відповідно до освітньо-професійної програми «Середня освіта (Історія)», що передбачає підготовку здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є наукові засади виховання, освіти, навчання, розвитку дітей в умовах сім'ї.

Мета викладання навчальної дисципліни «Основи сімейної педагогіки» полягає в формуванні у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти знань про сутність, закономірності, зміст і методи виховання, освіти, навчання, розвитку дитини у сім'ї та вплив сімейного виховання на становлення особистості.

ЗМІСТ КУРСУ

№	Теми	Аудиторних занять (годин)	
		Денне відділення	Заочне відділення
Змістовий модуль 1			
1	Сімейна педагогіка як галузь педагогічної науки	3	1
2	Сім'я – основний інститут виховання дитини	3	
Змістовий модуль 2			
1	Становлення і розвиток сімейного виховання в Україні та за кордоном	4	
2	Сутність, цілі та принципи сімейного виховання	2	1
3	Зміст сімейного виховання	4	1
4	Особливості виховання дітей різного віку та статі в умовах сім'ї	6	1
5	Стилі та методи сімейного виховання	6	1
6	Вплив окремих членів сім'ї та родини на формування особистості дитини	4	
7	Особливості виховання дітей у різних типах сімей	4	1

8	Організація дозвілля дітей у сім'ї	4	1
Змістовий модуль 3			
1	Взаємодія батьків і педагогів з питань виховання дітей у сім'ї	3	1
2	Формування педагогічної культури батьків	3	1
3	Виховання дитини в сім'ї різними фахівцями	4	
Усього		50	8

ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно з ОПП	Компетентності
ЗК 04	Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, генерувати нові ідеї, визначати та розв'язувати проблеми.
ЗК 05	Здатність ефективно працювати одноосібно, у складі команди і в мультидисциплінарному оточенні.
ФК 07	Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами).
ФК 08	Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ (ЕКЗАМЕН)

1. Сімейна педагогіка як галузь педагогіки.
2. Становлення й розвиток теорії і практики сімейного виховання в Україні та за кордоном.
3. Формування традицій сімейного виховання у стародавніх слов'ян.
4. Питання сімейного виховання в педагогічній думці Давньої Русі.
5. Розвиток ідей про виховання дітей у сім'ї у працях зарубіжних і вітчизняних педагогів XVI – XVIII ст.
6. Погляди педагогів XIX – початку XX ст. на проблеми сімейного виховання.
7. Особливості сімейного виховання у радянський період (20-ті – 80-ті рр. XX ст.).
8. Погляди педагогів XX ст. на проблеми сімейного виховання.
9. Функції та типи сучасної сім'ї.
10. Життєвий цикл сім'ї та виховання дітей.
11. Тенденції розвитку сучасної української сім'ї та їх вплив на виховання дитини.
12. Сутність і специфіка сімейного виховання.
13. Завдання та принципи сімейного виховання.
14. Виховний потенціал сім'ї.
15. Моральне, фізичне та естетичне виховання дітей у сім'ї.
16. Національно-патріотичне та громадянське виховання дітей у сім'ї.
17. Господарсько-трудове та економічне виховання дітей у сім'ї.
18. Статеве виховання дітей у сім'ї.
19. Особливості виховання дитини від народження до трьох років.
20. Специфіка виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.
21. Особливості виховання дітей середнього та старшого шкільного віку.
22. Особливості виховання дівчаток/дівчат у сім'ї.
23. Особливості виховання хлопчиків/хлопців у сім'ї.
24. Стилї сімейного виховання та їх вплив на формування особистості дитини.
25. Методи виховання дитини в сім'ї.
26. Типові помилки батьків у вихованні дітей.
27. Роль окремих членів родини у вихованні дитини.
28. Роль матері та батька у вихованні дитини.
29. Вплив бабусі та дідуся на формування особистості дитини.
30. Брати і сестри як вихователі.
31. Особливості виховання дітей у багатодітній сім'ї

32. Особливості виховання дітей у розлученій сім'ї.
33. Особливості виховання дітей в осиротілій сім'ї.
34. Особливості виховання дітей у позашлюбній сім'ї.
35. Сімейне дозвілля: сутність та форми організації.
36. Дозвілля та здоров'я дитини.
37. Організація сімейного дозвілля у будні та вихідні дні.
38. Свята в сім'ї.
39. Мета та умови ефективного взаємодія сім'ї та освітніх закладів у формуванні особистості дитини.
40. Форми та методи взаємодії педагогів і батьків.
41. Педагогічна культура батьків: сутність та структура.
42. Формування педагогічної культури батьків.
43. Організація та методичні аспекти формування педагогічної культури батьків.
44. Напрями роботи педагога з педагогічно неспроможними, пасивними та антипедагогічними сім'ями.
45. Завдання та напрями діяльності гувернера.
46. Функції та напрями діяльності соціального гувернера.
47. Завдання та напрями діяльності сімейного соціального педагога.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Алексеєнко Т. Ф. Сімейне виховання: концептуалізація ідей теорії і практики: монографія. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 437 с.
2. Капська А., Пеша І. та ін. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями: навч.-метод. посібн. Київ: Видавничий дім «Слово», 2015. 328 с.
3. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання : підручн. 3-тє вид., доп., перероб. Київ: ЦП «Компринт», 2019. 376 с.
4. Осипова М., Осипов Е. Педагогическое взаимодействие с семьей: пособ. для педагогов. Минск, 2015. 192 с.
5. Товкач І. Є. Хочу бути мамою, хочу бути татом: навч.-метод. посібн. Київ: Видавничий дім «Слово», 2016. 368 с.
6. Федяєва В. Л. До проблеми теоретичних основ сімейного виховання. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Сер.: Педагогічні науки*. Херсон, 2017. Вип. 79 (3). С. 85-90.
7. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с.
8. Яцина О. Трансформації практик шлюбно-сімейного партнерства та батьківства: постмодерні реалії: монографія. Ужгород: Карпати, 2018. 280 с.
9. Cassé J. F., Oosterman M., Schuengel C. Verbal persuasion and resilience of parenting self-efficacy: Preliminary findings of an experimental approach. *Family Science*. 2015. Vol. 6, Issue 1. P. 23-30.
10. Altintas E. Educational differences in fathers' time with children in two parent families: Time diary evidence from the United States. *Family Science*. 2015. Vol. 6, Issue 1. P. 346-355.

Додаткові

1. Андреева Т. Семейная психология. СПб.: Речь, 2004. 244 с.
2. Гавриленко Т. Л. Функції та напрями роботи соціального гувернера. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка. Серія: пед. науки: зб.* Чернігів: ЧНПУ, 2011. Вип. 84. С. 47-50.
3. Докторович М.О. Соціально-педагогічна робота з дітьми з неповних сімей. Київ, 2010. С. 33-113.
4. Ігри всією родиною. *Позакласний час*. 2013. № 7-8. С. 134.
5. Корчак Я. Як любити дітей. Київ: Знання України, 1992. 32 с.
6. Кулькова Г. «Семейная академия»: Работа с родителями. *Социальная работа*. 2006. №4. С. 18–20.
7. Ладивір С. Сім'я – перша школа морального зростання. *Дошкільне виховання*. 2014. № 6. С. 6–9.

8. Максимович О. Сімейне виховання : народно-педагогічні традиції. *Початкова освіта*. 2012. 1/2. С. 3–6.
9. Федяєва В. Л. Сімейне виховання в історичній ретроспективі (друга половина ХІХ – ХХ століття): монографія. Херсон : РІПО, 2010. 348 с.
10. Целуйко В. М. Психологія неблагополучної семьи. Москва: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2004. 272 с.
11. Чиренко Н. Діти в Інтернеті. *Шкільний світ*. 2015. 1 (січ.). С. 11–12.
12. Яцина О. Практики батьківства і «не-батьківства»: реалії постмодерної реальності. *Психологія: реальність і перспектива*. 2019. Вип. 12. С. 233-239.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.intellect-invest.org.ua> – портал сучасних педагогічних ресурсів.
2. <https://dnrb.gov.ua/ua/> – Державна науково-педагогічна бібліотека імені В. О. Сухомлинського НАПН України.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
4. <http://www.nbuv.gov.ua/eb/ep.html> – електронний фонд наукових публікацій.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи (тематичні завдання для самостійної роботи, тести тощо), які виконуються із порушенням встановлених викладачем термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від максимально можливої кількості балів за даний вид діяльності). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, режим роботи тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувачі керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в Національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка» (2019 р.; Інтернет-ресурс: <https://drive.google.com/file/d/1kpvtbTTnlgy2Tz29iNvgwIMe84tMAkRg/view>). У процесі навчання забороняються академічний плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування (при написанні контрольної роботи та складанні іспиту), хабарництво.

Політика щодо відвідування. Відвідування лекційних занять є бажаним, але не обов'язковим. Теми пропущених лекційних занять студент опрацьовує самостійно. Відвідування практичних занять та контрольних заходів (контрольна робота, екзамен) є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, працевлаштування, карантинні заходи тощо) навчання та складання екзамену може відбуватися онлайн за погодженням із викладачем.

Розподіл балів.

Види оцінювання	Кількість балів
Робота на практичному занятті (усна відповідь, доповнення, коментування, участь у дискусії)	28
Виконання завдань для самостійної роботи (індивідуальні завдання, підготовка доповідей, проекту)	39
Контрольні роботи	8
Екзамен	25
Усього	100

Система переведення балів в залікові оцінки		
За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою університету
A	5 (відмінно)	90-100
B	4 (дуже добре)	83-89
C	4 (добре)	75-82

D	3 (задовільно)	68-74
E	3 (достатньо)	60-67
FX	2 (незадовільно з можливістю повторного складання)	35-59
F	2 (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)	1-34